

Zinka Zorko

Opis žage, mlina in oglenice v govoru Selnice ob Dravi

Razprava prinaša predstavitev severnoštajerskega selniškega govora na fonološki in morfološki ravni, skice že opuščениh žag in mlinov v Bistriškem jarku s še živim strokovnim izrazjem in skico oglenice, kakršne še danes kadijo ob potokih. Pripoved o tehnologiji dela na žagi, v mlinu ter pri pripravi oglenice je zapisana v selniškem govoru.

In the study the author describes the Selnica dialect from northern Styria at the phonological and morphological level, with drawings of abandoned sawmills, mills and a water wheel in Bistriški Jarek, including technical terms which are still in use today, and a drawing of a charcoal pile of the kind which are still smoking today by streams. The sawmill and mill technology as well as the making of a charcoal pile are described in the Selnica dialect.

V Dravski dolini se je pojavil človek proti koncu paleolitika v časih olševske kulture. Iz neolitika so našli sledove človeka na Kapli, pri Ožbaltu, na Slemenu in v Kamnici. Konec 6. stoletja so prihajali Slovenci v ta svet iz dveh smeri: z vzhoda do Selnice, od zahoda pa do Remšnika in Brezna. Stike med panonskim in koroškim tokom je oteževal od antike se razraščajoči dravski gozd med Breznom in Falu. Dravski gozd je pomenil sredi 7. stoletja mejo med svobodno Karantanijo in obrskim vzhodom. Karel Veliki je zavlada Slovincem na obeh straneh te prirodne meje. V času njegovega vladanja je stekla po Dravi za dolga stoletja meja med salzburško nadškofijo in oglejskim patriarhatom. Spodnji rob dravskega gozda pri Rušah in Selnici se je spremenil leta 828 v mejo med Karantanijo in Spodnjo Panonijo. Dravski gozd je že od konca 10. stoletja do srede 12. stoletja ločil Koroško vojvodino od Krajine onstran gozda. Z ustanovitvijo šentpavelskega samostana v Labodski dolini 1091 se je začel za Dravsko dolino hitrejši razvoj. Po letu 1147 je prenehala obstajati meja med Dravsko in Karantansko krajino po kozjaških slemenih in krajini sta se polagoma zlili v deželo

Štajersko. Glavni dedič Bernarda Spanheima v Dravski dolini je bil šentpavelski samostan.

Po naselitvi Slovencev z dravograjske in mariborske strani je napolnjevala vmesni prostor med Ožbaltom in Selnico zahodna skupina, in to prej v višinah kot ob Dravi. Naselitev je tekla tudi na Vurmatsu. Konec 11. stoletja najdemo zapisana imena: Vurmat, Bistrica, Selnica, Kamnica. Sredi 13. stoletja so uredili mejna vprašanja s sosednjo ivniško in arveško gospoščino tako, da so določili kozjaške grebene do zahodnega izvira Črmenice in dalje ta potok na vzhodu kot ločitveno črto.

Vzhodni Kozjak razen Vurmata so naseljevali Slovenci iz mariborske strani do Selnice, tako tudi Boč, Slemen in Jelovec. Promet je tod stekel konec 11. stoletja. Za zveze med Dravogradom in Mariborom so uporabljali obhodne poti po avstrijskem prehodnem ozemlju. V Dravsko dolino je vodilo nekaj poti prek Kozjaka: prek radeljskega prelaza in ob Bistrici od Lučan do Bistrice. Vodilni srednjeveški gospodarski panogi sta bili poljedelstvo in živinoreja, gojili so tudi vinsko trto, ki so jo po vzhodnem Kozjaku razširili že Rimljani; razvili so tudi žagarstvo, les pa so odvažali s splavi.

Krajevna skupnost Selnica ob Dravi združuje 12 naselij: Janževo Goro, Spodnjo Selnico, Zgornjo Selnico, Črešnjevec ob Dravi, Falo, Gradišče na Kozjaku, del Vurmata, Spodnji Boč, Zgornji Boč, Veliki Boč in Spodnji Slemen. Naselju ob cesti proti Duhu in proti Pecu pravijo domačini Bistrica s koroškim naglasom. Potoku, ob katerem teče skozi Spodnji Slemen cesta na Duh, pravijo Habidov potok, tudi Repičev potok, nikoli pa ga ne imenujejo z besedo Bistrica, vendar celotni jarek imenujejo Bistrička groba. Tod je bilo še do polovice 20. stoletja veliko žag in mlinov, pa tudi kovačije, ki so izkoriščali vodno moč. Zapisano narečno strokovno izrazje ob skicah naj ohrani spomin na žage in mline. V tem jarku še danes žgejo oglje v ogenicah ob potoku, zato je opisan tudi način pridobivanja oglja. Besede so zapisane v narečni podobi, zato je potrebno predstaviti tudi govor.

1 Selniški govor spada k severnoštajerskemu kozjaškemu narečju. Na zahodu pri Gerečji vasi, na Fali in na Vurmatsu meji na koroško severnopohorsko - remšniško narečje, na vzhodu pa se pri Urbanu in Rošpohu že pričenja panonsko goričansko narečje. Na sever se do državne meje pa še čez širi duhovski govor, na desnem bregu Drave pa se govori selniškemu podoben ruški govor.

1.1 Naglasne razmere

Selniški govor ima lahko dolge in kratke naglašene samoglasnike v vsakem besednem zlogu. Besedna intonacija je padajoča. Kratki ali dolgi končni ali nekončni naglas se umika za zlog proti začetku besede, novonaglašeni zlog je lahko kratek ali pa že podaljšan. Naglasni umik na e, o in polglasnik je izvršen, široki e je dolg ali kratek, umično naglašeni o je ali kratek in širok ali pa se pojavlja refleksi a: 'te:ta, 'zemla; 'noga, 'pa:tek 'potok', 'me:glā, s'te:za. Govor pozna tudi mlajši naglasni umik tipa 'nebo 'neba, 'moust 'mousta / 'mosta. Podoben umik je znan tudi pri moških osebnih imenih: 'A:nton, 'Ma:rtin, 'U:rban, 'F:ro:nce. Naglasni premik v krajevnom imenu Bist'ri:ca je koroški. Naglas lahko preskoči na predpono: 'pø:znam, 'pø:mje. Posploši se lahko ena izmed naglasnih oblik: so 'be:jžali, so se 'vørnili, so 'pę:lali, so ku'pu:vali, so pørde'lu:vali.

1.2 Samoglasniki

1.2.1 Dolgi samoglasniki

Selniški govor pozna naslednje dolge samoglasnike:

i:	u:	
ɛ:	ɔ:	
e:	o:	
e:i̯	o:u̯	+ər
a:		

Dolgi i se govori v vseh besednih zlogih; nastal je iz praslovanskih i in y v dolgih zlogih: 'xi:ša, 'li:pa, 'pi:šem, 'ri:ba, s'vi:ja, 'vi:dim, 'zi:ma.

Zanimivo je, da je v nedoločniku iz akutiranega i nastal polglasnik: 'vədet, 'vi:dim; polglasnik se pojavlja tudi v besedah: 'žo:gin 'ləst, 'zət; gre za neimenovalniško osnovo po naglasnem umiku.

Dolgi u se pojavlja v vseh besednih zlogih kot naslednik praslovanskega dolgega u; pojavlja pa se tudi kot odraz etimološkega o pred j: k'ru:xa, 'ku:pa, 'lu:č, 'lu:plem, g'nu:j, 'lu:j. Dolgi ozki e je pogost fonem, saj se pojavlja kot odraz dolgega polglasnika, nosnega ɛ, novoakutiranega e in staroakutiranega jata (poleg širokega e): 've:s, 'de:jn, 'le:jn (pred n se razvije parazitski j); 'me:ša, 'pe:xne, 'pe:sji, u'se:xne, z'ge:ne; 'pe:t, 've:žem, 'ze:be me, 'de:tela; 'me:čem, 'ne:so, 'pe:ko, pog're:ba, 're:ko, 'se:dŋ, 'ce:sta, 'le:to, ne've:sta, 'pe:na, s're:xa; 'me:li, se'de:li. Slišimo ga tudi v prevzetih besedah: fr'e:ta, ko'fe:, 're:š, 'ce:kat, tab'l'e:ta, 'ze:lx, 'že:gn.

Dolgi ozki o je naslednik dolgega nosnega ɔ in novoakutiranega etimološkega o, govori se pa tudi v prevzetih besedah: 'gɔ:bec, 'mɔ:dər, ot'rɔ:bi, 'gɔ:ba, 'kɔ:ča, 'tɔ:ča; 'xɔ:ja, 'kɔ:ža, 'nɔ:sim, p'rɔ:sim, š'kɔ:da, 'vɔ:zim; k'lɔ:box, 'ɔ:fər, 'tɔ:bla.

Dolgi široki e, ki se lahko izgovarja rahlo diftongično, je odraz za umično naglašena e in polglasnik, za kratki polglasnik, v določenih slovničnih kategorijah se pojavlja kot refleksi za staroakutirani jat kot edina, lahko pa tudi kot variantna oblika: 'če:lo, 'ne:sem, 'ne:sla, 're:čem, 're:kla, 'te:ta, 'že:na; 'če:bər, 'me:glā, 'pe:kl, s'te:bər; 'pe:s, 'te:š; ko'le:na, po'le:na; m'le:la, se'de:la, 'žive:la (ta široki e se izgovarja diftongično kot ɛe:); 're:zat / 're:i̯zat, 'de:lat / 'de:i̯lat.

Dolgi široki o je zastopnik dolgega a v nevtralnem položaju 'o:pno, d'vo; x'ro:st, ko'vo:č, 'mo:lo, 'mo:ti, p'rɔ:x, v'ro:k; 'mo:trat, 'no:x; 'to:lat.

Dvoglasnik e:i̯ zastopa praslovanski stalno dolgi jat in dolgi cirkumflektirani etimološki e; govori se tudi v prevzetih besedah: 'be:i̯li, be'se:i̯da, b're:i̯zje, g're:i̯x, 'le:i̯p, 'me:i̯x, m'le:i̯ko, s'me:i̯x, s've:i̯ča, z've:i̯zda; 'le:i̯t, 'pe:i̯č.

Dvoglasnik o:u̯ je odraz praslovanskega dolgega cirkumflektiranega o: 'bo:u̯k, 'bo:u̯s, 'do:u̯mo, 'ko:u̯st, 'mo:u̯č, 'mo:u̯st, 'no:u̯č, 'no:u̯s, 'no:u̯k (rod. množine), ot'ro:u̯k; 'co:u̯, 'fo:u̯trat, frɔ:u̯ška, 'šo:u̯štər.

Dolgi a je naslednik etimološkega a v zlogih -ra-, -la-, -al, kratkega a, redko tudi umično naglašene a: g'la:va, m'la:j, b'ra:ta, k'ra:va, t'ra:va; z'na:u, z'na:li, os'ta:u, os'ta:li.

Dvoglasnik ər zastopa samoglasniški r: 'čərn, 'xərbet, 'kərt, 'pərt, 'səršən, 'tərkŋt, 'vərba.

V selniškem govoru se v določeni glasovni sosesčini pojavljata še diftonga i:ə in u:ə : d'ri:əjje, č'ri:əj; g'nu:əj, 'lu:əj; v prevzetih besedah: g'ri:əs, 'ti:əxl, zafərd'ri:əsət.

1.2.2 Kratki naglašeni samoglasniki e, o, ə in a so nastali iz praslovanskih v zadnjem ali edinem zlogu, pojavljajo pa se tudi kot odrazi umično naglašanih po mlajših naglasnih umikih.

Kratki široki e pojavlja kot rezultat poznega naglasnega umika in se govori v edinem zlogu: 'nest, p'lest, 'nesli, 'rekli, 'nebo, 'seno, 'testo, u'jesə, 'cedit, 'večer, v'zemi.

Kratki srednješiroki o je naslednik kratkega o, kratkega u in umično naglašanega o: 'čok, 'koš, k'rop, 'pot, 'kop, k'rox, 'to, o'bot, za'zot, 'došit, 'sošit, 'voš; 'konc, 'kotl, 'koza, 'noga, 'osa, 'xodo, p'roso, 'mosta/'mo:usta, 'noči/'no:uči.

Kratki naglašeni polglasnik je nastal iz kratkega in umično naglašanega i: 'mə, 'və; 'məš; 'nəč, 'nət, 'sət, 'təč; 'cəgan, 'pəše, 'šərek, 'vədet, 'vəce, 'žəvo; 'bət, b'lə, g'nət, po'žrə, p'rəšla, sk'rət, zas'pə. Nastal je lahko tudi iz jata v sklopu - rət -, iz e, o in u: d'rət, um'rət, ž'rət; 'mən, 'vəlek, z'gəra, 'tədi.

Kratki naglašeni a se pojavlja v enozložnicah in v umično naglašanih zlogih: 'nam, 'tam, 'vam, 'kak, 'tak, 'začne.

1.2.3. Nenaglašeni samoglasniki so dobro ohranjeni; izglasni i onemeva v nedoločniku, lahko pa se ohranja i v deležniku na -l: 'xə:dila / 'xə:dla, 'nə:sila / 'nə:sla, p'rə:sila / p'rə:sla; predlog pri se reducira v pər: pərde'lu:je; pər'peli; zlog -ruse lahko obrusi v ər: dər'gə:či, dər'gə:ma; naslonke bi, ji, mi, si, ti oslabijo v bə, jə, sə, mə, tə.

1.3. Soglasniški sistem sestavljajo zvočniki: m, n, r, l, v, j z variantami ʉ, ŋ in -rf za -rv ter nezvočniki: p, b, t, d, k, g, f, s, z, š, ž, x, c, č. Pred nezvenečimi nezvočniki in na koncu besede pred premorom se izgovarjajo le nezveneči nezvočniki.

V selniškem govoru je soglasniški sestav precej arhaičen, zato omenjamo le najpomembnejše premene.

Palatalni l' je prešel v srednji l: k'lu:č, 'orgle, s'te:la, 'və:la, 'zemla, pər'jo:tl, ž'rebl. Po podobnosti se po neimenovalniški osnovi -l izgovarja tudi v imenovalniku: 'kotl, 'kozl, 'mərzl, 'osl, o'te:kl, 'tə:pl, 'və:dl, za'boxl, za'toxl; 'ba:dl, 'ce:igl, 'xa:jzl, 'xo:kl, 'montl, 'pa:jtl'ce:per.

Sekundarni j je slišati v besedah: 'be:jži, bo'le:jn, 'de:jn, g'rə:jzdje, 'je:jn, 'kə:jzji, 'la:jnski, 'le:jn. Alofon ŋ je pogost v priponskem obrazilu -enjk za knjižni -nik ali -jek: člo'və:čjenjk, 'govno', kr'a:ujenjk, k'rošenjk, 'ku:rjenjk, 'le:jšjenjk, 'pe:sjenjk, 'po:ulenjk, v're:sjenjk.

Zvočnik v je zobnoustnični glas pred samoglasniki, dvoglasniški ʉ pred zvočniki in zvenečimi nezvočniki ter za samoglasniki, v sklopu -rv in pred nezvenečimi soglasniki v izgubi zvenečnost: 'vi:no, 'voda, 'vo:ga; ʉ'li:ko, ʉ're:jdnə; 'si:ʉ, p'ra:ʉ, 're:ʉma; 'bərɸ, 'dərɸ, o'bərɸ, f'če:ra, fto'pi:, f'kosti. V se lahko pojavi tudi kot proteza: 'vočit se, 'voš, 'vožŋt, 'vžgati'. Kot proteza se sliši tudi x: 'xi:ndama, 'xonad'vo:, 'xonı, 'xompos, 'xi:n, 'inje', redko pa j: 'jəme, 'jəgla.

Palatalni n' je med samoglasniki izgubil nazalni element, sicer pa palatalni element: 'je:gou, 'njegov', ko're:je, s'vi:ja, 'pe:j, panj', 'kostaŋ ko'sto:ja, 'ni:va /'ji:va, g'ne:jzda. Samoglasniški l je dal o:ʉ / ɔ: 'bə:xa, 'do:ʉk, 'po:ʉn, 'vo:ʉk, 'vo:ʉna, 'so:ʉza.

Zlogotvorna n in l nastaneta zaradi slabitve nenaglašanih samoglasnikov: 'ogŋ, 'po:metŋ, 'pə:čŋ, s'lo:matŋ, t'raʉnatŋ; 'modlt, 'və:dl, 'kozl, 'vogl.

Ohranjeni sta skupini: čre-, žre- : č're:išna, č're'pi:ja / čər'pi:ja, č're:is, žg'rebl.
Sklop šč se olajša v š: 'gō:ša, gra'ši:na, 'i:šem, k'le:iše, 'nəši 'nihče', 'paše.

Opazne so še naslednje premene:

- dm → dn: 'se:dŋ;
- dn → gn, n: g'no:r, 'ne:s,
- zr → zdr: zd're:la,
- sr → str: s'tərxlo
- tɑd'e dɑnɑ → 'kɛ:dŋ.

Beseda veriverica se glasi 'bɛ:bərca.

2 V oblikoslovju se selniški govor povezuje tako z vzhodnokoroškimi podjanskimi kot s panonskim goričanskim dialektom. V ednini so samostalniki moškega, ženskega in srednjega spola, v dvojini in množini pa sta ohranjena le moški in ženski, samostalniki srednjega spola pa prehajajo v žensko ali moško sklanjatev. V pregibanju so ohranjena vsa tri števila; mešani in končniški naglasni tip sta zaradi naglasnih umikov odpravljena.

2.1.1 V sklanjatvi samostalnikov moškega spola se srečujemo z nepremičnim in premičnim naglasnim tipom. Mestnik ednine ima končnico -i, mestnik množine -ax, orodnik množine -ami.

b'ra:t - ∅ - a - u - a - i - om

b'ra:t - a - o - oma - a - ax - oma

b'ra:t - i - o - om - e - ax - ami

Samostalniki, ki se v knjižnem jeziku sklanjajo po mešanem naglasnem tipu, imajo nepremični naglas, v neimenovalniških sklonih pa se pojavljata variantno dve osnovi: umično naglašena ali pa imenovalniška: 'mo:ʉst 'mosta / 'mo:usta, 'vo:ʉs 'voza / 'vo:ʉza, s've:it, s've:ta / s've:ita. Končniški naglasni tip je odpravljen: 'pe:s 'pe:sa, s'te:bər s'te:bra. Premični naglasni tip č'lovek člo've:ka je pogost: 'je:zik je'zi:ka, 'mərlič mər'li:ča, 'sɔ:set so'sɛ:da / 'sɔ:seda, 'səršen sər'še:na.

Znane so kolikostne in kakovostne premene: k'rox k'ru:xa, g'ra:x g'ro:xa, 'təč 'ti:ča, k'ra:j k'ro:ja, p'ra:k p'ro:ga.

Podaljševanje osnov na -r je znano: xu'di:rja, 'ju:rja, ko'mo:rja, lo'po:rja - ali pa ne: 'mɛ:žnera, 'šo:ʉštera, ž'ni:dera, b'ro:mera, 'ku:šera.

Osnove, ki se končujejo na govorjeni samoglasnik, se podaljšujejo po zgledu 'Lo:jeze 'Lo:jejeja : 'Xa:nza 'Xa:nzejeja, 'Mi:rko 'Mi:rkejeja, 'Pɛ:pi 'Pɛ:pejeja, 'Vi:li 'Vi:lejeja; 'a:te 'a:tejeja, 'a:ʉto 'a:ʉtejeja, 'fi:čko 'fi:čkejeja.

Podaljševanja osnove z -ov- govor ne pozna: b're:igi, b'ro:ʉdi, c've:iti, 'do:ʉmi, g'lo:si, 'go:ʉdi, 'le:jsi, 'vo:ʉzi, z'voni.

Naglašene končnice -je v množini ni slišati: 'ludi, 'zobi, 'la:si, b'ra:ti, gos'po:ʉdi.

Sicer neobstoje e iz polglasnika v sklopu dveh nezvočnikov lahko ostane: 'lu:pčeka, b'ra:teca, 're:ʉčeka, 'Pɛ:peka, F'rančeka.

2.1.2 V sklanjatvi samostalnikov ženskega spola s končnico -a ni posebnosti.

Vzorec: 'li:p-a - e - i - o - i - o

'li:p-i - o - ama - i - ax - ama

'li:p-e - o - am - e - ax - ami

Samostalniki, ki se v knjižnem jeziku končujejo na -ev, so že v imenovalniku prevzeli a-jevsko končnico: b'reska, b'ri:tva, 'bu:kva, 'ci:rka, mo'li:tva, 'retka, 'se:jtva.

V množinskem rodilniku se v sklop dveh nezvočnikov vriva e: 'de:sek, g'ru:šek, 'mo:ček.

Nekateri samostalniki srednjega spola že v ednini prehajajo v žensko sklanjatev: č're:jva, d're:jva, g'ne:jzda, ko'le:na, ko'le:jsa, o'če:jsa, 're:bra, 'u:xa, v množini pa srednje sklanjatve ni več: 'jē:tre, p'lu:če, 'u:ste, v'ro:te.

Prevladal je nepremični naglasni tip, mešani in končniški sta odpravljena: 'voda 'vode, 'gora 'gore, 'kosa 'kose, 'noga 'noge; 'de:ska 'de:ske, 'me:glā 'me:gle.

2.1.3 Samostalniki ženskega spola brez končnice se sklanjajo po enem vzorcu za vse naglasne tipe:

'pe:st-∅ - i - i - ∅ - i - i /- jo

'pe:st-i - i - ima - i - ax - ima

'pe:st-i - i - im - i - ax - ami

Orodnik ednine je lahko enak mestniku, mestnik množine ima končnico -ax, orodnik pa -ami. Pri samostalnikih mešanega naglasnega tipa se pojavljata dve sklanjatveni osnovi: 'ko:ust 'kosti / 'ko:usti, 'mo:uč 'moči / 'mo:uči. Samostalnik k'ri ima rodilnik 'kərvi.

2.1.4 Samoedninska snovna, skupna in pojmovna imena ohranjajo srednji spol v ednini, prav tako samostalniki, ki podaljšujejo osnovo s -t- ali -n-; 'ži:to, p'še:no, p'lo:tno, z'lo:to, s'mo:lje, gər'mo:uje, 'li:stje, 'so:dje, bo'le:je, de'rē:je, tər'p'le:je. Samostalniki s podaljšano osnovo na -t- ali -n- v dvojini in množini prehajajo med samostalnike moškega spola: d'vo: te'le:ta, t'ri:ji te'le:ti, d'vo se'mē:na, t'ri:ji se'mē:ni. Krajevno ime Slemen ima že v imenovalniku podaljšano osnovo in je moškega spola. Podaljševanje osnove s -s- je pustilo svoje sledove v oblikah ženskega spola: ko'le:jsa, o'če:jsa, ne'be:ise; podaljševanja pa ni v oblikah: č're:jva č're:jve, d're:jva d're:jve, 'u:xa 'u:xe. Samostalnik leto ima ohranjeno tudi srednjo dvojino:

'le:t-o - a - u - o - i - om;

'le:ti 'le:jt 'le:toma 'le:ti 'le:jtax 'le:toma;

'le:jte 'le:jt 'le:jtam 'le:jte 'le:jtax 'le:jtami.

Prevladal je nepremični naglasni tip, premičnega poznajo samostalniki tipa v're:me vre'mē:na, 'te:le te'le:ta, pri končniškem tipu so znane le nekatere sklonske oblike: na t'le:ix, sicer le 'pot, na 'podu, za dno se uporablja 'pō:dŋ. Odpravljen je mešani naglasni tip, zato le: b'la:go, 'seno, 'sərce, 'te:sto, z'lo:to.

Množinski samostalniki srednjega in ženskega spola so se združili v ženskem sklanjatvenem vzorcu: 'jē:tre, p'lu:če, 'se:jnce / 'še:nce, 'u:ste, v'ro:te; 'jo:sle, 'pərse, 'sa:ne.

2.2 Samostalniški zaimki so pogostne besede, zato so doživele več glasovnih sprememb. Osebni zaimki imajo naglasne in naslonske oblike, ni pa naveznih oblik; sklonske oblike se lahko izenačujejo: 'ja:s 'mən me 'mən mi 'mən me pər mən z'mē:no; za 'mē; poleg obrušene oblike 'mən se sliši tudi 'məni; 'ti: 'te:bi te 'te:bi ti 'te:bi te pər 'te:bi s 'tē:bo; za 'tē; 'on / 'ono 'je: ŋga ga 'je:mu mu 'je:ŋga ga / 'ono pər 'je:m ž'jəm; 'ona 'je: je 'je: ji 'jō: jo pər 'je ž'jo;

'mi:ja / 'mi:ja d'vo; 'mi:ji / 'mi:ji d've:ī; 'no:ji 'no:ma; 'vi:ja / 'vi:ja d'vo; 'vi:ji / 'vi:ji d've:ī; 'vo:ji 'vo:ma; (x)ona d'vo 'xonī d've:ī 'jō:ji / 'xonix d've:ix 'xonima d've:jma;

'mə 'mi:je, 'na:s 'na:m 'na:s 'na:s z 'no:mi; 'və, 'vi:je, 'va:s 'va:m 'va:s 'va:s z 'vo:mi; 'oni /'xoni 'jəx 'jəm, 'je: 'jəx 'ž'jami; 'se:bi se 'se:bi si 'se:bi se pər 'se:bi s 'sə:bo.

Vprašalna zaimka 'du:əj in 'ko:j se pregibata: 'ka:ga / 'koga 'komu 'koga pər 'kom s 'kom; 'če:sa, 'čemu 'ko:j, 'čem, 'čəm. Enako obliko imata oziralna in poljubnostna zaimka, nedoločna sta: 'ne:xti 'ne:ka, nikalna sta 'nəši 'ko:r'koga, 'nəč 'ko:r'ke:ka; znana je tudi oblika no'be:dn.

2.3 Med pridevniškimi besedami so pridevniki, pridevniški zaimki in števnik.

2.3.1 Pridevnik je izgubil možnost, da s končnico ali naglasom izraža kategorijo določnosti, zato se je razvil določni člen tə, nedoločni člen nə pa označuje nedoločni samostalniki; končnica i je najpogostejša za končnim -l: 'be:ili, 'ce:ili, 'goli. V pridevniški sklanjatvi ima moški edninski rodilnik končnico -iga, vse druge končnice so enake knjižnim. Pridevnik se stopnjuje z obrazili -ši, -ji, -ejši in opisno z 'bol, 'naj'bol, 'mę:ji, 'najmę:ji: 'le:ipši 'najle:ipši / 'najtə'le:ipši, 'o:žji, sta're:jši. V vlogi povedkovega določila imata primernik in presežnik le eno obliko za vse tri spole: 'Toto je 'naj'bo:lši.

2.3.2. Med pridevniškimi zaimki imajo svojilni 'mō:j 'mō:jiga / 'ma:jiga, t'vō:j t'vō:jiga s'vō:j s'vō:jiga 'je:ngou, 'je:in, 'no:jin, 'vo:jin, 'jo:jin, 'no:š, 'vo:š, 'jəxou pridevniško sklanjatev.

Kazalni zaimki so: 'toti, 'təsti / 'tisti, 'xoni; 'to:k.

Vprašalni so: 'ko:k, 'ki:ri, č'i'ga:u, oziralni ki (izgovarja se ko), 'ki:ri.

2.3.3 Glavni števnik so: 'e:dn, 'ena 'eno, d'vo: d've:ī, d've:jix d've:īma, t'ri:ji t'ri:, t'ri:jih, t'ri:jim, t'ri: t'ri:jix t'ri:jimi; š'ti:ri š'ti:rix / š'tərix, 'pę:t, 'še:īst, 'sę:dn, 'o:sn, de've:t, de'sę:t, s'to:u, 'ta:užnt.

Vrstilni števnik: 'pərvi, d'ru:gi, t're:tji, š'tərti, 'pę:ti, s'to:uti, 'ta:užnti. Ločilni števnik se redko rabijo; slišati je le zveze: d'vō:je pra'sę:t t'rō:je te'le:t. Množilni števnik se uporabljajo tudi za štetje samoedninskih in samomnožinskih samostalnikov: 'enk'ra:tŋ, d've:īk'ra:tŋ, s'to:uk'ra:tŋ e'nu:əjn, d'vu:əjn, t'ru:əjn, pe'te:rn t'ru:əjna ša'lo:ta, t'ruəjne 'duri.

2.4 Pri glagolu ločimo osebne in neosebne oblike. Spregatev je le priponska: 've:īm 've:īš 've:ī, 've:īma 've:īta 've:īta, 've:jmo 've:īte 've:ījo; tako še: 'je:īta, 'je:īte, 'bota 'bote, 'do:ta 'do:te, g're:ta g're:te. V velelniku se pojavlja osnova s č, ž pri glagolih: 'reči 'rečite, 'le:ži, 'le:žite. Velelniški naglas v edninski obliki se ohranja tudi v dvojini in množini. Naglasni umik v velelniku je mlajši, zato je samoglasnik lahko naglašen še kratko: 'nesi 'nesima 'nesita 'nesimo 'nesite.

Nedoločnik se večinoma končuje na -t, slišati pa je tudi dolgi nedoločnik. Namenilniška oblika je ohranjena le pri redkih glagolih: g're:m 'po:st:ne s'me:īš 'pa:st, g're: x'co:t : ne x'ca:t. V deležniku na -l je več premen osnovnega samoglasnika: 'ne:so 'ne:sla 'nesli, k'la:u 'k'lo:la k'la:li, 'dę:lou 'dę:īlala. Pri glagolih z i-jevsko pripono se pojavlja novoakutirani o: 'noso 'nō:sila 'nō:silo, 'nō:sili; 'xodo 'xō:dila 'xō:dilo, 'xō:dili, s'kočo s'kō:čila. V vzhodnokoroških govorih je ta pojav splošen, le da je i pred l izginil, na Duhu pa je prešel v polglasnik. Predlog za z nedoločnikom izraža namen in nujnost: k'lu:č za zak'le:nit k'le:īt, 'ni: se mi za 'dę:lat, so 'mę:li 'te:jko 'ši:xto za na're:t, g'no:r pa 'rət je za sk'rət.

Glagola pičiti in počiti imata v Selnici obliko: 'pi:knit 'pi:knem, 'pi:kno 'pi:knila, 'pi:kjen, 'pō:knit 'pō:knem, 'pō:kno, 'pō:knila, 'pō:kjen 'piskər.

2.5 Med krajevnimi prislovi so najpogostejši: 'kam, 'ke:, ot'kɔ:t, z'gər, p'rɛ:jdi, 'zo:di, s'pa:, s'podi, 'nətər, 'nət, 'zuma /'zuna, 'kole, 'po:ɥlenk, z'me:jst, 'gər, 'gərta, 'von, 'vonta, 'do:ɥ / 'dɔ: / 'du:, 'do:ɥta, č're:js, 'zo:t, 'sam, 'garsa, 'do:ɥsa, 'nosa. Členica -ta v pomenu oddaljevanja in -sa v pomenu približevanja je enaka kot v vzhodnokoroških govorih.

Pri prislovih časa se pojavlja členica -ka: 'lo:nika, 'če:rika, v'li:čka, 'pomlad'; sta're:ga in mla'de:ga označuje lunini meni; časovni prislov 'te: pomeni tedaj in takrat.

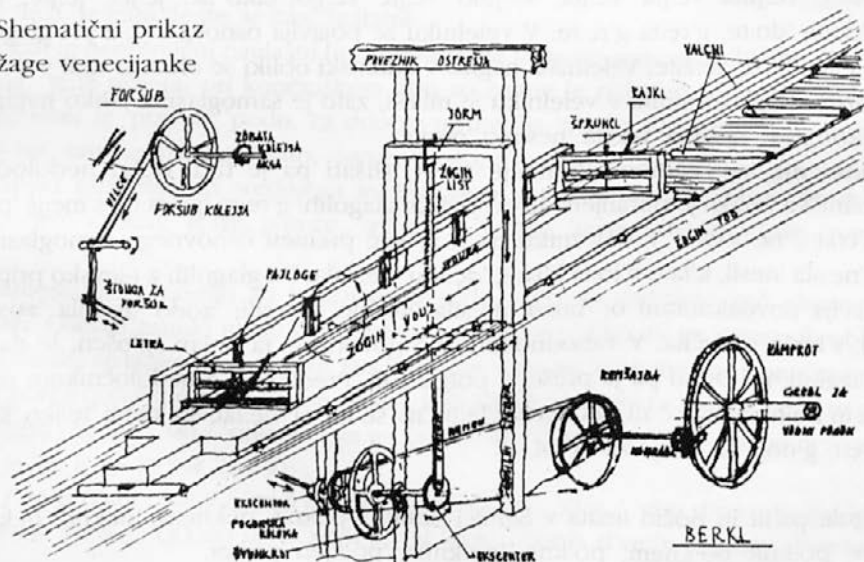
Po prislovih lastnosti sprašujemo 'kak, 'kɔ:, 'kɔ:di, 'ke:jko; prislov 'no:či je nastal iz korena in, pomeni pa drugače, dər'goč pomeni zopet; 'čo:si ima varianto 'čo:sti. Slišati je tudi germanizme: 'i:ber'xa:ɥpt, 'po:lt, 'to:k 'fu:rm, 'tako', 'ži:xər, c'mo:lo, cv'li:ko, c'la:js, 'ri:xtik 're:jsn.

Prislovi 'gər, 'du:, 'vun, 'nət, 'bɛ:k, 'co:ɥ, 'kop, 'zo:t pomenijo isto kot glagol s predpono, zamenjujejo predpono ali pa se besedna zveza pomensko premakne: 'gər p'otɛ:gnt, 'gər ɥs'ta:t, 'gər 'otpərt, 'gər 'me:t, 'sadje rodi; biti oblečen', se 'gər pos'ta:vit, 'upreti se'; 'du: 'se:st, 'du: 'le:čt, 'du: ots'lu:žit, 'du: s'pi:sat; 'nət ɥ'te:knt; 'bɛ:k sp'ra:vit, 'bɛ:k ɥ'rečt, 'bɛ:k 'jət; 'co:ɥ 'da:t, 'co:ɥ za'zidat, 'co:ɥ 'rečt; 'kop na're:t, 'kop 'jət, 'mleko se sesiri'; 'zo:t 'dobit.

V obliki in rabi veznikov in predlogov v selniškem govoru ni posebnosti. Poleg redkega in se sliši tudi no kot medbesedni veznik: 'a:te no 'ma:ma, zelo pogost je pa, veznika zakaj in kajti nista znana. Med členki so znani 'jo: za potrjevanje, za zanikanje 'ne, 'nena, poleg zanikanih glagolov 'nimam, 'nisem so znani tudi 'čimam 'čimaš 'čima; 'čisn, 'čisi, či. Slišati je tudi koroški členek 'kəne: 'kəne p'ra:vi.

Med velelnimi medmeti so znani pozdravi: 'do:bro 'jutro, 'dɔ:bər 'dɛ:jn, 'dɔ:bər 'večər, 'bo:ɥk 'daj, 'le:xko 'no:ɥč, s're:čno; pri rokovanju se sliši s're:čko 'do:bro; 'bo:ɥk po'maj, 'bo:ɥk 'žɛ:gna - 'bo:ɥk 'lɔ:na. Velelnice za živali: za konja: 'bi:sta'xa:r, 'xo:t, s'ti:bo, 'je:xa, cu'ri:k (nazaj); za vola: s'ti:ja (desno), 'xop (levo), 'xop 'xa:jc, 'xep (nazaj); 'je: (stoj), 'je:'xa:; za psa: 'ma:rš. Med razpoloženskimi medmeti so zanimive redke kletvice: k'ru:ci'fi:ks, xu'di:č fər'da:mani, v'ro:k 'še, 'a:ɥxa, 'a:ɥbe'le:ja; zmerjavke: 'poj se 'solit, 'poj u'rət, 'poj f 'ki:što, 'poj v 'Ma:kole.

3 Shematični prikaz žage venecijanke

Izkoriščanje vodne moči na Repičevem potoku

V Bistriškem jarku so prevladovala žage venecijanke. Na sliki je skica Zorkove žage v Spodnji Selnici 3, kjer pa zaradi dvignjenega potoka po zajezitvi Drave pri Mariborskem otoku po letu 1960 niso mogli več uporabljati vodnega kolesa. Za nekaj časa so se preusmerili na električni pogon, zadnjih dvajset let pa žaga propada.

Izrazje je deloma slovensko, večina besed pa je prevzeta iz nemščine, vendar s slovensko narečno fonološko podobo. Slovenski izrazi so: 'žo:ga, 'žo:gin 'li:st, 'žo:gin 'vo:už, 'žo:gin 'pod, s'vo:ura, 'vilce, zo'ba:ta ko'le:jsa, 'o:jnica, 'jo:rm, 'je:ičje **žagovina**. Prevzete besede so: 'žo:mašter **žagar**, p'lox **hlod**, ž'vo:rcj **krajnik**, š'tuk **pluh**, 'lo:ta **letev**, 'o:pš'ni:čl **žamanje**, flu:dre **rake**, 'kam'ro:t **zobato kolo**, g'rę:dj **gred**, 'kam'ra:dj **manjše zobato kolo**, 'vę:lna **os**, 'ri:am'ša:jba **jermenica**, 're:men re'mę:na **jermen**, š'vunk'ro:t **vztrajnik**, 'le:tra **lestev**, 'aksa **os**, 'pa:j'lo:ga **priloga**, 'va:lcnj **valji**, 'fo:r'šu:b ko'le:jsa **pomično kolo**.

Delo žagarja v narečnem zapisu (Pripoveduje Ivan Zorko, 1930) P'lox se je s'pucau, z'ro:laų na 'vo:uș, zaš'po:naų, pal pa je 'žo:mašter 'začęų 'žo:gat. 'Parvo je od're:ižau ž'vo:rcj, 'pol 'ko:ko 'tę:nko 'de:sko - 'pu: 'cų:l al pa d'ra:j fi:artler, nap'rę: pa 'de:ske pa š'tuke, 'kaj je pač s'te:ų 'mę:e:t. Po na'vo:di je 'de:ske še o'ža:maų na cirku'la:rki pa na're:jzau še 'lo:te. Oč'patki so blę ž'vo:rcj, 'opš'ni:clj pa 'je:ičje za 'je:ičatne 'peči al pa za ž'vi:ni nast'la:t. Po'gęn je bių na 'vodo. 'Voda je pęr'te:kla po 'zo:vezi na flu:dre, s flu:der pa na ko'le:ise. Ko'le:isa je 'mę:e:la k'ri:že, g'rę:dj z ob'rų:čami pa pę'ro:čo, 'pų:dņ, o'bo:ųd s 'ka:ricami.

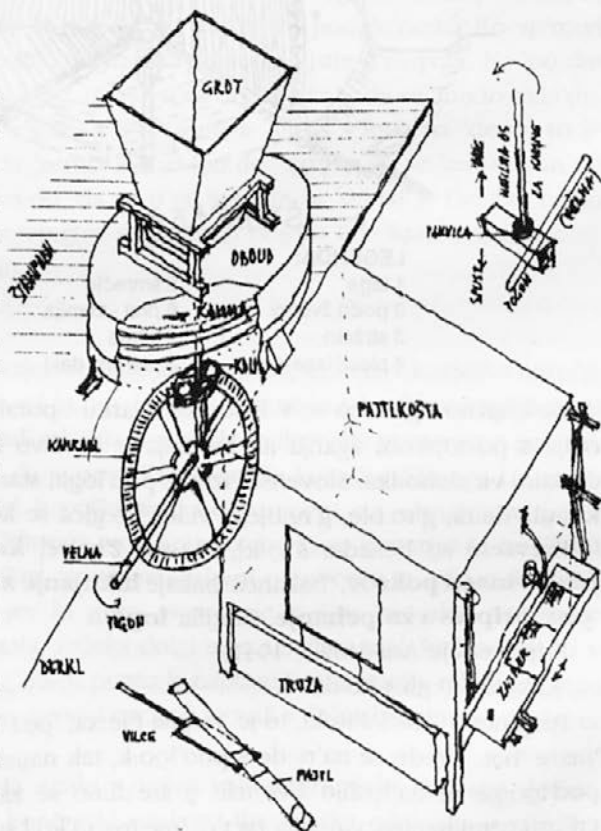
4 Mlini na kamne

Mlini na kamne so bili v Bistriškem jarku še številnejši kot žage. Veliki kmetje so si prizadevali, da so dobili vodno pravico, to se pravi, da so smeli zajeziti potok in postaviti mlin ob vodi.

Domači izrazi so: g'ro:t **lijak**, v **katerega se usiplje žito**, o'bo:ųd, 'kamen, 'vilce, 'panvica **spodnje ležišče navpične osi**.

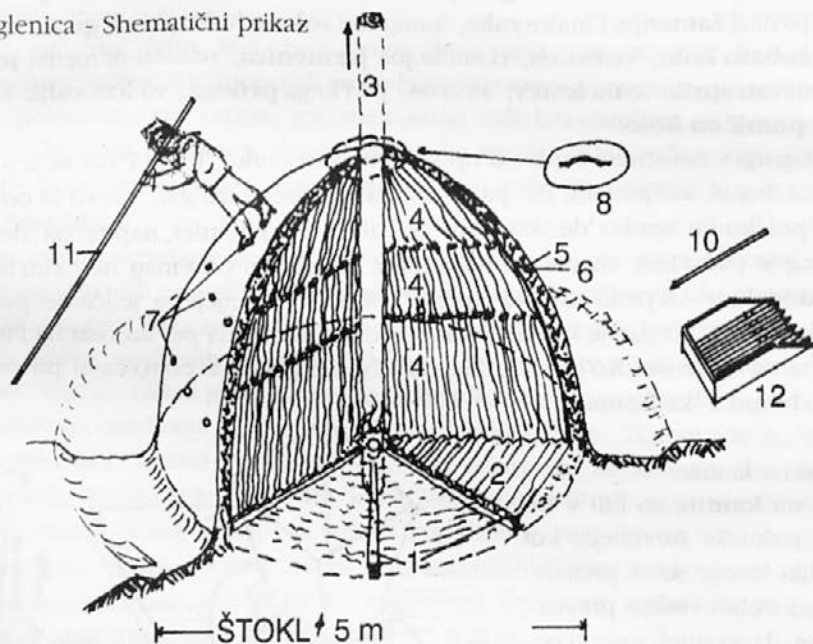
Prevzete besede: 'kolm **manjše stožčasto kovinsko zobato kolo**, š'ta:jn'pų:dņ **podest za kamne**, 'kam'ra:dj **zobato kolo**, 'vę:lna **os**, 'pa:jtl **sejalnik**, 'pa:jtl'ko:šta **sejalna komora**, 'za:jber **čistilec**.

Delo mlinarja v narečnem zapisu (Pripoveduje Ivan Zorko, 1930) 'Pa:ųri so 'vų:zli na m'li:n 'xa:jdo, pše'ni:co, 'žito, ko'ru:zo, 'je:čmen pa 'o:uș.

M'li:n je 'męe:u d'vo: la:ufa: 'čarniga pa 'be:jlga. Na 'be:jlem se je m'le:la pše'ni:ca pa 'xa:jda, d'ru:go 'zarnje pa na 'čarnem. u'so:k 'la:uf je 'męe:u le'se:jn g'ro:t, pos'ta:ulen na o'bo:udi z m'li:nskima 'kamnoma. S'po:udn je biu 'fiksŋ, z'gu:rni se je pa 'sukaŋ. Zd'robreno 'zarno je šlo nap'rę: u 'pa:jtl, ki je biu u 'pa:jtl'ko:šti. 'Pa:jtl je pre'se:jvo, 'za:jber je pa nap'rę: sor'ti:raŋ 'bol d'robno pa bol de'bę:lo. Iz'l'očali so se ot'r'o:bi pa g'ri:as. Neprem'le:jto se je dār'goč na'si:palo u g'ro:t. G'ri:as pa ot'r'o:bi so š'lā u m'li:nske š'ka:fe; ko je bla 'pa:jtl'ko:šta 'po:una 'm'o:ke, so jo sp'ro:znili u 'mę:lt'ru:žo. M'li:ner je m'le:u, me'lo:rji pa so 'v'o:zili na m'li:n. Za ž'vi:no so š'ro:tali na 'čarnem 'la:ufi.

5 Ogljenica - Shematični prikaz

LEGENDA:

1 lege	5 smrečje	9 kurišče
2 podn žvorci	6 prst - zemlja	10 peh
3 stržein	7 lukne	11 bakanca
4 plasti lesa-drv	8 plehast dekl	12 dera

Za knjižno oglenico se v Bistriškem jarku uporablja beseda 'v'o:glca. Pridobivanje oglja s postopkom žganja ali kuhanja je še živo in pomeni kmetom in delavcem dodatni vir dohodka. Slovenski izrazi: pod'l'oga, stār'že:jn, glavje **nezgoreli deli lesa**, k'ri:ul, 'de:ra, g'ro:ble, g'rę:b|ca, 'vi:le, 'v'o:glca se ko'di.

Prevzete so besede: š'to:kl, flę:xa, ž'vo:rc| **krajnik**, p'lę:xast 'dę:kl, fon'dę:k **pločevinasti pokrov**, 'bakanca 'bakaje **luknjanje z bakanco**, 'bakat **pehati, zbadati**, 'pę:x **priprava za pehanje**, š'a:ufla **lopata**.

Pripoveduje Adi Možič, 1941)

'Kak se 'v'o:glca ko'di:

Pärp'ra:vit 'morš š'to:kl, to je 'ra:una flę:xa, 'pę:t 'mę:tro pre'me:ra, pa b'lizu 'va:de 'mare 'bät. 'P'o:dŋ se na'rę:de s pod'l'o:k, tak nausk'ri:š, da so 'darve od 'zemplje. Na pod'l'o:ge se na'l'o:žijo ž'vo:rcli. u sre'di:no se zasa'di: stār'že:jn, su'š'i:ca, de'bę:la t'ri:as̄ti centi'mę:tro, v'š'a:ka pa t'ri: 'mę:tre. O'ko:l su'š'i:ce se na'l'o:žijo 'tę:nke, 'ra:une

su'šice, da ti'šijo na'ro:zn, ko se stər'že:in vun po'te:gne. 'Parvo se s'po:uđn š'to:s na'lō:ži. 'Darve pa se 'začnejo ob'lo:gat o'kol po'končno. Po'nuca se ot'pa:dni 'le:js, 're:itko 'bukva, 'nge:ka x'ro:sta, 'pu:caje 'gō:še pač. Z 'lō:cŋ 'žo:gami so 'čo:si raz're:izali na t'ri: raz'lične 'me:re: 'me:ter d'va:jsti, to so 'ra:uni š'ti:kli; če je blo ve'jo:to, k'ri:vo, so 're:izeli d'ru:go 'me:ro - o'kol 'še:jzdeset, ta 'zo:dno so b'lə 'mo:li š'ti:kli, da se je 'laxko na're:dla p'ra:va ob'li:ka 'vō:glce. 'O:xtat je t'reba, da so d'rove raz'lične t'r'do:te pa raz'lično de'be:le enako'me:rno ras'to:lane o'kolno'kol. 'Pol vog'lo:r na'lō:ži t'e:nko p'la:st sm're:ičja al pa 'xo:jčja, da se 'zemla 'bolši sp'ri:me, da 'zemla ne p'ri:de do d'rou. 'Pol se 'začne nasi'pa:vati 'čarna 'zemla - b'lō:to 25-30 centi'me:tero, pa jo na'to:uče s 'ša:uflō. 'Pol pa 'vun po'te:gne stər'že:in, da g'ro:ta 'lukna za 'ogn. 'Vō:glco 'vožnemo z 'varxa 'du:, na'me:čemo pa'pi:r, d'ro:ve pa 'vožnemo. Ko zago'ri:, se na 'varxi, ko je 'lukna, 'do: p'le:xast 'dē:kl - 'fo:n'dē:k, da se na 'varxi za'pe:re 'luft. Da 'le:xko nap're: go'ri:, se na'pē:xajo s 'pē:xom 'lukne 'vō:glco. 'Tak se po'te:gne 'ogn s'pō:dna 'gor 'co:u k 'luknam. 'Zai se 'začne 'bakaje - 'ku:rjeje u stər'že:jni, not se 'me:čejo d'rove, da se na're:de 'ogn, da ne go'ri: 'le:js za 'vō:gl. Za'če:tka se 'baka f'so:ke t'ri: 'u:re, p'ro:uți 'koncu, 'šesti, 'sedmi 'dē:jn se 'xē:ja 'bakat, 'tē: se 'dē:kl 'varže 'du:, 'lukno na 'varxi se pok'ri:je z 'vē:jami, na'me:če se 'gor 'čarna 'zemla, da je 'vō:glca pok'ri:ta z 'zemlo tut na 'varxi. Ko vog'lo:r pod 'na:gami 'ču:ti, da je na 'varxi poogle'ne:lo, ko 'začne x'ru:šet, za'de:ila 'gu:rno 'lukno pa na'pē:xa 'ni:že 'nove, 'tak po'čo:si, do 'pō:dna 'vō:glce. Da pa 'laxko pok'lo:či 'do:u'ta po stər'mi:ni 'vō:glce, 'nu:ca le'se:jno š'tō:ngo, 'ki:ro 'mo: za š'tu:raje 'tē: ,ko 'baka. Vog'lo:r 'xō:di po 'vō:glci, o'pi:ra se na 'bakanco, z 'na:gami 'fo:xta, čō so d'rove žō poogle'ne:le. Ko sp'ro:vi 'ogn čist do 'pō:dna, je 'vō:glca 'fe:rtik, na'vo:dno po š'tər'na:jstix d'ne:jvax. Na 'pō:dni os'to:ne g'la:vje. 'Vō:glco se 'pol za'bi:je, pus'ti: d'vo do t'ri: d'ni:, da se 'mo:lo oxla'di:. 'Pol se 'otpre, se 'zemla 'dō: po'te:gne, s k'ri:u'lom se 'vō:gl v'lo:či na 'de:ro, to je 'ki:šta, ko 'mo: na 'pō:dni 'lo:te, da 'zemla s'kozi 'pō:de, 'vō:gle pa se 'ne:se 'vun na p'la:c, 'tam ko se 'pol po'li:va z 'va:do, da se u'go:sne, pa še 'o:xtat je t're:iba 'ce:ilo 'no:uč, da se 'nene u'ž'ge:. Z 'e:ne 'vō:glce se do'bi: d'v'e:ī do t'ri: 'tō:ne 'vō:glca.

'Vō:glca se ko'di: še 'ne:šn'de:jn.

Sklep

Selniški govor spada v severnoštajersko narečno skupino, in sicer v kozjaško narečje z dvema tipičnima dvoglasnikoma e:ī in o:u - s've:it, 'moust in s kratkimi naglašeni samoglasniki tudi sredi besede zaradi mlajših naglasnih umikov. Če primerjamo govore, ki mejijo na Selnico, ugotavljamo, da je proti Fali slišati še koroška diftonga i:ə in u:ə - s'vi:ət, mu:əst, da je tu še ostal koroški široki diftongični ea, obrušen v ēe: v posameznih slovničnih oblikah. Diftonga oa v tipu koaža, ki ga govorijo še na Duhu in na Slemenu, v Selnici ni več slišati, za novoakutirani o govorijo le ozki o. Za Duh zelo značilno zatezanje dolgih i-jev in u-jev, nosnjenje v tipu 'mō:nka, nastajanje velarnega l v zlogih -ila -əla -pustəla, refleks dolgi a za umično naglašeni o- vse to v selniškem govoru izginja. Tip 'na:ga, 'va:da pozna le najstarejša generacija, mlajši govorijo kratki o: 'noga, 'voda. Dolgi a pa se povsod naokoli in tudi v Selnici zaokroži v dolgi o: 'no:ša 'mo:ti.

Oblikoslovni vzorci so skorajda enaki v vsem vzhodnem delu Dravske doline: povsod se odpravljata mešani in končniški naglasni tip; moška edninska mestniška

končnica je -i; v moški pa tudi v ženski i-jevski sklanjatvi se posplošita končnici -ah -ami. V pridevniški moški edninski sklanjatvi je rodilniška končnica -iga. Samostalniki srednjega spola se pogosto feminizirajo že v ednini, v množini pa prehajajo med ženske samostalnike, pa tudi med moške: te'le:ti, 'se:imeni. Dvojina je v vsem pregibanju dobro ohranjena. Kazalni zaimek za bližnje je 'toti, za oni se sliši tudi 'ovi. Opozoriti je potrebno na besedišče v narečnih besedilih: poleg slovenskega izrazja je zlasti v obrtniški terminologiji slišati germanizme. Mlajša generacija prinaša iz šole slovenska poimenovanja. V Bistriškem jarku v krajevni skupnosti Selnica ob Dravi je bilo do konca druge svetovne vojne veliko žag venecijank in še več mlinov, ki so izkoriščali vodno energijo Repičevega potoka, Danes ostajajo le še spomini, ruševine in razvaline. Ob skicah je zapisano strokovno izrazje, ki so ga uporabljali pri poimenovanju sestavnih delov žag in mlinov. Ob slovenskih so številne prevzete nemške besede s slovensko fonološko in morfološko podobo. Še danes pa **ko'di:jo** 'vo:glce in prodajajo oglje.

Literatura:

Jože Koropec, 1972: Zemljiške gosposčine med Dravogradom in Mariborom do konca 16. stoletja, Založba Obzorja Maribor.

Fran Ramovš, 1935: Historična gramatika slovenskega jezika, VII. Dialekti, Ljubljana.

Zinka Zorko, 1985: Koroški govori Dravskega obmejnega hribovja od Ojstrice do Duha na Ostrem vrhu, Ljubljana (Doktorska disertacija).

Selnica ob Dravi, 1993: Zbornik ob 900-letnici kraja, Selnica.

Summary

The Description of a Sawmill, a Mill and a Charcoal Pile in the Selnica Dialect

The Selnica speech belongs to the northern Styrian group of dialects, more specifically to the Kozjak dialect. It is characterized by two typical diphthongs: e:i and o:u - s've:jt, 'mo:st - and short stressed vowels even in the middle of a word.

The morphological patterns are almost identical in all the eastern part of the Drava Valley: the mixed and suffix accent types are on their way out everywhere; the suffix for the locative masculine singular is -i; in the i-jevski declension, both masculine and feminine, the endings -ah -ami are becoming the rule. In the adjective declension the suffix for the genitive masculine is -iga. Neuter nouns are often feminized already in the singular, while joining either feminine or masculine nouns in the plural. The dual has been preserved in all inflections. The demonstrative pronoun "this" is 'to:ti, while 'ovi is also heard for "oni" (that). In dialect, especially in technical terminology, Germanisms are quite frequent, although the younger generation learns Slovene terms in school. In Selnica-on-Drava and its surroundings there were till the end of World War II many one-blade, all-wooden frame sawmills, and even more mills which used the water energy of the Repič Stream. Nowadays only memories and ruins remain. The drawings also contain the technical terms used to name specific parts of the sawmill and the mill. Besides Slovene words, there are many German ones that were Slovenized phonologically and morphologically. The practice of making and selling charcoal is still alive today.